

Arhimandrit
Asterios Haginikolau

Lumină în taina suferinței

Traducere din limba greacă:
Nicolae Coșofreț

EDITURA EGYMENITA

2020

explică persecutarea din partea milei lui Dumnezeu, Care încearcă cu mările și cele mai de pe urmă suferințe să ne conducă la veșnica mântuire și bucurie.

În mâinile noastre stă putința de a ne folosi corect de suferința noastră. Să o facem aripă, nu lanț. Să nu ne folosim de ea ca să ne trimită legați în locul chinului nespus și a durerilor insuportabile și a suspinelor, ci să o valorificăm astfel încât să ne deschidă drumul și să ne înalțe la Raiul luminos al lui Dumnezeu, „unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit”.

Cuprins

Introducere	7
--------------------	----------

I. Cum a intrat durerea

în viața noastră?	11
<i>Viața celor întâi-zidiți în Rai</i>	11
<i>Căderea tragică în păcat și urmările ei</i>	13
<i>Dumnezeu pedepsește</i>	
<i>cu iubire de oameni</i>	18
<i>Cauza răului: invidia diavolului</i>	23
<i>Durerea devine mijloc al mântuirii</i>	26

II. Scopul și finalitatea suferinței

<i>Ne cunoaștem pe noi înșine</i>	31
<i>Ne întoarcem la Dumnezeu</i>	34
<i>Ne apropiem cu dragoste</i>	
<i>de semenul nostru</i>	39

III. Înfruntarea suferinței

43

<i>Dumnezeu cunoaște</i>	
<i>ceea ce ne este de folos</i>	44
<i>Este aproape de noi</i>	
<i>în suferința noastră</i>	47
<i>Suferința o înfruntăm</i>	
<i>eficace în Biserică</i>	50
<i>Depășirea suferinței este</i>	
<i>superioară vindecării ei</i>	55
 IV. Crucea și Învierea: rezolvarea	
finală la problema suferinței	63
<i>Suferința Domnului celui răstignit</i>	65
<i>Cea mai mare suferință,</i>	
<i>cauza celei mai mari bucurii</i>	70
<i>Moartea a fost biruită</i>	76
 Epilog	81

I. Cum a intrat durerea în viața noastră?

Este un adevăr al credinței noastre că Dumnezeu a creat omul dintr-o iubire și bunătate infinite, ca să îl facă părtaș fericirii Lui. Și l-a așezat să trăiască în Rai, într-un loc al fericirii și al bunăstării.

Viața celor întâi-zidiți în Rai

În Rai, Adam și Eva, oamenii cei întâi-zidiți, trăiau într-o stare de har și de nepăcățuire, înăuntrul unei atmosfere de sfințenie. Așa cum învață Sfântul Chiril al Alexandriei, ei aveau cugetarea „netiranizată” de plăceri trupești și de pofte nelegiuite și petre-

ceau „într-o viață sfântă și de trei ori fericită”³. Și Sfântul Grigorie al Nyssei afirmă că ei trăiau „în nestrăciune și fericire”, liberi de orice fel de oprimare, fără întristări și griji chinuitoare. Trăiau într-o atmosferă dumnezeiască și cu cugetarea curată față de orice fel de întunecare; erau întorși neîncetat către Bine⁴. Acea „viață fără întristare”⁵ în Rai a celor întâi-zidiți nu avea aproape nimic mai puțin decât viața sfinților îngeri⁶.

³ Sfântul Chiril al Alexandriei, *Împotriva lui Iulian, Cuvântul al treilea*, P.G. 76, 641.

⁴ Sfântul Grigorie al Nyssei, *Tâlcuiri la Fericiți, Cuvântul al treilea*, P.G. 44/ 1225.

⁵ Sfântul Vasile cel Mare, *Că Dumnezeu nu este autorul relelor*, în PSB 17, Traducere, introducere, note și indici de Pr. D. Fecioru, București, Editura IBMBOR, 1986, p. 444.

⁶ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia la Facere, Omilia 18*, Traducere din limba greacă veche și note de Preotul Profesor Dumitru Fecioru, București, Editura IBMBOR, 2003, p. 207.

I. Cum a intrat durerea în viața noastră?

O cugetare „netiranizată” și o viață „fără întristare”, fără nevoi și griji chinuitoare, fără stricăciune a trupului sau, cel puțin, vreo oarecare simțire a osteneții, cu desfătarea de toate bunurile, cu o desăvârșită sănătate trupească și cu o deplină pace a duhului, cu bucurie neîncetată și fericire inefabilă, pe care nu o tulbura nici cea mai mică umbră de tristețe sau simțământ al durerii, sau eventualitatea morții! O stare minunată și de invidiat, pe care cugetarea noastră nu o poate concepe și, în consecință, nici să o descrie în mod foarte exact limba noastră.

Căderea tragică în păcat și urmările ei

Însă această stare nu a durat mult timp. Căderea tragică a celor întâi-zidiți în păcat a schimbat în mod fundamental condițiile de viață. Răul a

intrat în lume, durerea, întristările și chinurile vor însoți de acum înainte îndeaproape viața omului în afara Raiului deja închis.

Hotărârea Dumnezeui Celui drept este înfricoșătoare și este vestită într-un mod clar și categoric, așa cum o citim în prima carte a Sfintei Scripturi: „Îți voi spori, înmulțindu-le, durerile și geamătul; în dureri vei naște copii; atrasă vei fi de către bărbatul tău și el te va stăpâni” (Facerea 3, 16⁷).

Adică, Dumnezeu a zis femeii, Evei: Îți voi înmulți peste măsură durerile și suspinele. Cu chinuri și dureri îți vei naște copiii. Pentru că ai fost târâtă de către diavol spre păcat, iar în continuare l-ai atras și pe bărbatul

⁷ Iar femeii i-a zis: „Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii; atrasă vei fi de către bărbatul tău și el te va stăpâni”. (n.ed.)

I. Cum a intrat durerea în viața noastră?

tău, de aceea de acum te vei supune și vei fi dependentă de bărbatul tău. El îți va fi refugiul, protecția și siguranța în chinurile și necazurile vieții tale.

Iar lui Adam Dumnezeu i-a zis: „Pentru că ai ascultat de vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: *Să nu mănânci!*, blestemat va fi pământul din cauza ta. În dureri te vei hrăni din el în toate zilele vieții tale! Spini și pălămidă îți va rodi, și tu cu iarba câmpului te vei hrăni. Întru sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea, până ce te vei întoarce în pământul din care ești luat: căci pământ ești și în pământ te vei întoarce!” (Facerea 3, 17-19⁸).

⁸ Iar lui Adam i-a zis: „Pentru că ai ascultat vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: «Să nu mănânci», blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale! Spini și pălămidă

Întristări și suspine, dureri și sudori și, în final, moartea, sfârșitul lipsit de slavă al vieții pline de durere, într-o lume neospitalieră și răvășită, care împreună-suspină și împreună-pătimeste cu omul, pe un pământ sterp și plin de „spini și măracini”. Aceste elemente formează cadrul durerilor al vieții omului căzut în păcat. Pentru prima dată omul gustă durerea, necazul, plânsul. Adam a stat în preajma Raiului deja închis, izgonit și rușinat, și a plâns cu amar. Primul și cel mai mare plânset de pe pământ! Jalea adamică, din care au izvorât toate pârâurile durerii și toate râurile lacrimilor, care de atunci irigă fața îndurerată și însângărată a pământului.

Îți va rodi el și te vei hrăni cu iarba câmpului! În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce”. (n.ed.)

I. Cum a intrat durerea în viața noastră?

Cine era vinovat pentru această înfricoșătoare stare de fapt?

Sfântul Ioan Hrisostom spune, cu privire la acest lucru, că Dumnezeu ne-a dat la creația noastră o viață liberă de griji și scutită de osteneți, însă noi nu am folosit așa cum trebuia acest dar al Lui, ci ne-am stricat din cauza trândăviei și am pierdut Raiul. De aceea ne-a făcut viața să fie în continuare plină de osteneală și, ca și cum S-ar justifica într-un oarecare fel în fața neamului omenesc, zice: V-am dăruit de la început desfătarea și dezmiertarea, însă voi ați devenit mai răi din cauza lenei. De aceea am și poruncit să vină asupra voastră dureri și sudori⁹.

⁹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan (II)*, Omilia 36, Introducere, traducere și note: Sabin Preda, Adrian Tănăsescu, Cristina-Costena Ro-